

ANSJOVIS WACHTTE OP EEN WARMERE NOORDZEE

- **Onderzoeker verklaart massale terugkeer.**
- **De leefomgeving verbetert door warmer zeewater.**

Rond de eeuwwisseling zat er plots weer volop ansjovis in de Noordzee. Daar was geen Brussels overleg of een visquotum aan te pas gekomen. Net een beetje warmer zeewater was voldoende om het visje over het dooie punt heen te helpen, denkt Kristina Raab. Op 10 oktober promoveert ze op onderzoek naar deze ansjovis-explosie, dat ze uitvoerde bij IMARES en de leerstoelgroep Aquacultuur en visserij.

Haar onderzoek past binnen de internationale wetenschappelijke interesse voor de grote populatieschommelingen bij ansjovis. In de wereldzeeën wisselen

Mogelijk wordt het effect versterkt door klimaatverandering.

enorme scholen sardine en ansjovis elkaar af. Welke factoren bepalen die fluctuaties? Het antwoord op die vraag is ook economisch van belang: ansjovis, sardine en ander klein grut zijn goed voor de helft van de wereldwijde visvangst.

‘Ook in de Noordzee zien we populatiefluctuaties’, vertelt Raab, ‘Al zijn de aantallen hier lang niet zo groot als in de oceanen’. Eind jaren veertig ging het crescendo met de ansjovis. Daarna zakte de populatie in. Midden jaren negentig begon het

visje echter weer aan een opmars. De huidige *boom*, denkt Raab, valt vooral te verklaren door de temperatuur van het zee-water. Net als nu was die in de jaren veertig wat hoger dan gemiddeld door een periodieke klimatologische schommeling. Mogelijk wordt dat versterkt door klimaatverandering. ‘De groei van jonge ansjovissen in hun eerste seizoen is gerelateerd aan de temperatuur’, aldus Raab. Maar een hogere watertemperatuur zorgt ook voor geschikte paaiplaatsen in de Duitse Bocht waar het normaal gesproken te koud is.

HANDHAVEN

Ook onderzocht Raab samen met internationale collega's waar de grondleggers van de huidige Noordzee-ansjovis vandaan komen. Waren dat Zuid-Europese vissen, bijvoorbeeld uit de Golf van Biskaje, die hun kans schoon zagen toen de Noordzee opwarmde? Het DNA-profiel van de Spaanse en de Noordzee-ansjovis is echter duidelijk verschillend, ontdekte het team. Kennelijk weet een kleine populatie ansjovis zich ook bij lage temperaturen in de Noordzee te handhaven en voort te planten, in afwachting van betere tijden.

De visserij profiteert mee van de huidige bloeiperiode, die niet ten koste lijkt te gaan van sprat en haring, vissen die ook dierlijk plankton eten. Sinds een jaar of zes wordt er in de Noordzee op ansjovis gevestigd. De moeite waard? ‘Gezouten vind ik er niet veel aan, maar op de markt in Wageningen kun je ook verse ansjovisjes kopen. Die zijn lekker.’ **RN**

Ansjovis en andere kleine vissen zijn goed voor de helft van de wereldwijde visvangst.

DUURZAAM BIJMENGEN BIJ DE KILOKNALLER

Duurzame producten worden populairder als ze op ooghoogte in het schap liggen.

- Consument is irrationeel, alleen verleiden helpt.
- LEI doet onderzoek naar haalbaarheid bijmengen.

Hoe zorg je ervoor dat de irrationele consument toch duurzaam inkoop? Door hem feitelijk een beetje te bedotten. Bijmengen, heet dat. Wageningen bekijkt of dat haalbaar is. Dat bleek tijdens Eetcafé Life, een initiatief van de Boerengroep, het Nederlands Agrarisch Jongeren Contact (NAJK) en de Youth Food Movement (YFM), dat een week geleden plaats vond in Orion. Enkele tientallen boeren gingen aan tafel met burgers en studenten. Onderwerp van gesprek: hoe breng je duurzame producten aan de man.

Burgers vinden dierenwelzijn en milieu belangrijk en willen

Consumenten moet je niet overtuigen, maar verleiden

graag dat de koe in de wei staat. Maar als de burger over de drempel van de winkel stapt, verandert hij in een consument die het goedkoopste eten koopt. Hoogleraar

Gerrit Antonides (Economie van consumenten en huishoudens) weet hoe dat komt. Eenmaal in de supermarkt is de consument volgens hem niet rationeel meer in zijn keuzes. Hij laat zich leiden door impulsen en vuistregels, in plaats van door een weloverwogen keuze. 'Het is daarom beter de consument ook niet op een rationele manier aan te spreken op zijn koopgedrag, maar te verleiden tot duurzaam koopgedrag.'

KILOKNALLER

Antonides wijst naar de supermarkten, die veel meer kunnen doen om duurzaamheid te bevorderen. Als supermarkten in plaats van de kiloknaller het duurzame product op ooghoogte in de schappen leggen, zal de consument het volgens hem vaker kopen. Antonides: 'Uit onderzoek blijkt dat als de helft van de producten in een winkel duurzaam zijn en de andere helft niet, consumenten het ook in die verhouding kopen. Als er maar tien procent duurzame producten liggen, kopen consumenten ook maar tien procent duurzaam.'

De consument lijkt een weinig nadenkend wezen dat simpelweg

grijpt wat voor het grijpen ligt. Natuurlijk kan de consument ook als rationeel mens benaderd worden, zegt Antonides, maar hij zal daar maar gedeeltelijk vatbaar voor zijn. Ook blijkt de consument een voorkeur te hebben voor wat de standaard is, en niet voor wat afwijkt. Antonides stelt daarom voor het duurzame product de standaard te maken, en het onduurzame product afwijkend. Dat kan bijvoorbeeld door het onduurzame product apart te leggen en er een rood kruis op te zetten.

Maar het kan ook anders: bijmengen. Het idee komt uit de koker van de Nationale Denktank 2012. Volgens woordvoerder Marc van der Schee betekent dit het gangbare product stapsgewijs te vermengen met de duurzamer variant. Duurzame producten zijn nu vaak duurder, omdat er een aparte keten en marketing voor nodig is. Bijmengen verhelpt dat probleem. In een paar jaar kan het gangbare product dan verduurzaamd zijn, zonder dat de consument er erg veel meer voor hoeft te betalen. Het LEI gaat de komende maanden een haalbaarheidsstudie uitvoeren naar dit bijmengprincipe. **IT**

ZOUTARME ZUURKOOL SMAAKT NET ZO GOED

- Masterstudenten bedenken oplossing voor zompige textuur.

Levensmiddelentechnologen maakten een zoutarme zuurkool die net zo goed smaakt als reguliere zuurkool. Een nuttige vondst aangezien Nederlanders ongezonder veel zout eten. De Wageningers publiceren er dit najaar over in het tijdschrift *LWT*.

Eerdere experimenten tot zoutvermindering waren mislukt, vertelt Judith Wolkers-Rooijackers, onderzoeker bij het laboratorium van Levensmiddelenmicrobiologie. 'Consumenten verwachten bij zuurkool een knapperige *bite* maar zonder zout wordt hij zompig.' Een groep masterstudenten bedacht tijdens een casestudy een oplossing. Door de vermindering in keukenzout te compenseren met andere – minder ongezonde – zoutsoorten, zou de zuurkool zijn *bite* behouden.

Masterstudent, Sharin Thomas bracht het idee vervolgens in praktijk door zoutarme zuurkool te vergelijken met zuurkool waarbij het zout deels was vervangen door een cocktail van calcium-, kalium- en magnesiumzout. Zonder compensatie bleek de zuurkool beduidend minder lekker. Mechanische tests lieten zien dat hij minder knapperig was. Iets wat een professioneel proefteam blind bevestigde. Verder vonden de voorproevers de zuurkool minder lekker ruiken én smaken. De zuurkool die wel was gecompenseerd met andere zouten smaakte juist net zo goed als reguliere kool.

We eten niet zoveel zuurkool dat dit onze zoutconsumptie dramatisch naar beneden gaat brengen, geeft ook Wolkers-Rooijackers toe. Ze ziet het vooral als een bewijs dat zoutvermindering vaak mogelijk is zonder verlies in kwaliteit. Er bestaat dan ook belangstelling vanuit de industrie voor deze zuurkool. **RR**

>> RESOURCE.WAGENINGENUR.NL

Dienstverlening, dat was de rode draad in alle online discussie afgelopen weken. Hoe behulpzaam is de wirwar aan **universiteitswebsites**? En maken de vele **poortjes** de campus ongastvrij? Komende weken kom je voor een echt warm onthaal natuurlijk naar onze site.

Re: Driekwart Lebestudent – 7 oktober 2013 14:18:54
2 puntjes:

- Ja, lebestudies zijn in principe handig. Kijk maar eens naar 1 wel niet moet gebeuren om nieuwe producten aan de man te een bedrijf daar richting in te geven. Alleen zou er misschien waardering (en kwaliteit) voor deze studies zijn als je ook echt artikelen moet lezen om de vakken te halen. Dat is namelijk gevallen echt niet zo. Oftewel, de tentamens kunnen wel een moeilijker.

- Met alleen maar sociale vakken in je studie kun je een afst

Ook een mening? Mail je reactie naar resource@wur.nl

GASTVRIJ WAGENINGEN

Poortjes in Wageningse onderzoeksgebouwen belemeren de open campuscultuur. Bovendien drijft het unieke chipknipsysteem gasten tot wanhoop, betoogde gastwetenschapper Chris van Kessel in de vorige Resource.

Tenminste één reageerder is het compleet met hem eens. 'Ik heb dit al vaker intern aangekaart, maar nooit gehoor gevonden,' zegt **goed zo Chris!** 'Ben blij dat nu een buitenstaander laat weten hoe gasten hier tegenaan kijken.' Ook **Marlies** is het eens met Van Kessel. Zij reageert vooral op diens worsteling met de chipknip: 'Volgens mij is de chipknip ook aardig op zijn retour in Nederland [...] dus het lijkt me dat ze het wel eens moeten aanpassen.' **Sander** hamert ondertussen op het voornaamste argument voor poortjes: diefstalpreventie. Zijn reactie lokt vooral ongeduld uit bij **goed zo Chris!** 'Dat diefstal-verhaal wordt altijd weer van stal gehaald.' En meteen schermt hij met statistieken: 'Het is een feit dat zo'n 95 procent van de diefstallen uit ons soort gebouwen gepleegd wordt door mensen die legaal binnen zijn. Niet door louches zwervers of verslaafden [...] maar door "eigen" medewerkers.' De bron hierbij houden we kennelijk nog even te goed. Heb jij nog nieuwe argumenten waar de poortjes weg moeten of juist een goed idee zijn. Kom meediscussiëren.

WELCOME TO THE JUNGLE...

Het is net een oerwoud, verzucht onze nieuwe columnist Jan-Willem, over de online voorzieningen van de universiteit: 'Door de wirwar aan sites is het een hele onderneming om zaken te regelen.'

Onder het bericht gaat het mopperen over de digitale chaos meteen verder. 'En dan nog niet eens geklaagd over de zeer efficiënte zoekmachine op de wur-homepage,' reageert iemand die zich **torenhoog en mijlenbreed** noemt.

'Google werkt hier zonder meer als een volledige vervanger.' Een kritiek die we overigens ook nog wel eens op Twitter zien passeren. **Torenhoog** komt ondertussen pas op stoom. 'Laatst probeerde ik de wur-library te bereiken. Hoewel het geïncorporeerd leek in de wur-site bleek de zoekfunctie onrealistische laadtijden te eisen. Na vijf minuten ga ik de eenvoudige zoekterm op.' Eenmaal uitgeraasd vat hij ten slotte de gehele situatie kernachtig samen: 'Jammer.'

ALFA VS. BÈTA

Een vierdaags weekend, lekker makkelijk en nauwelijks studeren. Columniste Romy is de vooroordelen van bèta's over haar studie internationale ontwikkelingsstudies beu. Voor hen heeft ze een boodschap: 'Zonder ons is jullie kennis niks waard.'

Bitchfights tussen alfa's en bèta's horen bij de universitaire folklore. Onze reageerders springen dan ook direct op de column. Het begint met een mooie jij-bak van **Kees**. Volgens hem zitten sociale wetenschappers ook vol vooroordelen, blijkt de reacties die hij krijgt: 'O, dus jij bent zo'n *mad scientist* die *Frankenstein-food* maakt'. In de reacties daarna wordt er even fijntjes gewezen op het lage aantal contacturen van internationale ontwikkelingsstudies en de matige baanperspectieven. Maar dan is daar opeens nuance.

Driekwart Lebestudent is het met Romy eens dat sociale wetenschappen nodig zijn om kennis echt te gebruiken. Maar dan moet exact niet tegenover sociaal blijven staan: 'Een combinatie (interdisciplinariteit anyone?) zou ook de kwaliteit van beide kanten verbeteren.' Bovendien vindt hij de sociale studies inderdaad te makkelijk: 'De tentamens kunnen wel een tikje moeilijker.' **Henk-Jan** valt hem bij: 'Als meer dan de helft van alle IO'ers zelf al aangeeft dat de studie veel te makkelijk is moet je toch afvragen of je wel goed bezig bent.' Iets toe te voegen? Kom online mee drogredeneren of argumenteren.

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Redactieadres

Akkermaalsbos 14, 6708 WB Wageningen (Nexus, gebouw 117, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl. T 0317 484020 Website: resource.wageningenur.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- drs. Gaby van Caulil (hoofdredacteur) gaby.vancaulil@wur.nl, T 0317 482997
- Rob Goossens (eindredacteur) rob.goossens@wur.nl, T 0317 485320
- ir. Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, T 0317 481723
- ir. Nicolette Meerstadt (webredacteur) nicolette.meerstadt@wur.nl, T 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs) linda.vandernat@wur.nl, T 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij) rob.ramaker@wur.nl, T 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, T 0317 481724

Vormgeving

- Hans Weggen, hans.weggen@wur.nl, T 0317 485272; basisvormgeving magazine: Nies & Partners bno Nijmegen

Freelance auteurs

Romy Appelman, Alexandra Branderhorst, Jeroen Bok, Simone Herrewijn, ir. Yvonne de Hilster, Milou van der Horst, Sander de Kraker, ir. Rik Nijland, Karst Oosterhuis, ir. Astrid Smit, ir. Joris Tielens, Hoger Onderwijs Persbureau

Vertaling

Clare McGregor, Keen-Mun Poon, Clare Wilkinson

Foto's

Guy Ackermans, Manon Bruininga, Bart de Gouw, Sven Menschel, Sjoerd Sijsma, Emma Teuling, Hoge Noorden

Illustraties

Petra van Berkum, Esther Brouwer, Merel de Graaf, Yvonne Kroese, Henk van Ruitenbeek

Redactieraad

ir. Martijn de Groot (voorzitter); ir. Marianne Heselmans, ir. Marco Hoffman, dr. ir. Patrick Jansen. redactieraad.resource@wur.nl

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, T 023-5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern (gereduceerd tarief): Hans Weggen, T 0317-485272, hans.weggen@wur.nl

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

Resource wordt gedrukt op papier uit verantwoord beheerde bossen.

Commissie boog zich over ongewenst gedrag

‘Het woekert soms jaren voort’

Ongewenst gedrag is als een kanker. Een woekerend gezwel dat vreet aan het werkplezier en uiteindelijk de productiviteit. Niets doen is geen optie, vindt de externe commissie die onderzoek deed naar de bedrijfscultuur binnen Wageningen UR. Emeritus-hoogleraar Communicatiestrategieën Cees van Woerkum licht het eindrapport 'In Gesprek' toe. Over onze aangeleerde hulpeloosheid, de leiding die op cursus moet en de benarde positie van aio's.

tekst: Roelof Kleis / **foto:** Guy Ackermans

Bent u geschrokken van wat u in de loop van dit onderzoek hebt gehoord?

'Niet in de zin dat ongewenst gedrag hier ernstiger is dan in andere organisaties. Maar ik ben wel geschrokken van de ernst van de gevallen op zichzelf en de consequenties daarvan. Ik ben er meer en meer overtuigd geraakt dat ongewenst gedrag symptomatisch is voor een verkeerde werkcultuur. Het gaat niet goed met de club, er ontstaat frustratie, mensen worden botter tegen elkaar, er ontstaat ongewenst gedrag en je komt in een neerwaartse spiraal die buitengewoon schadelijk kan zijn. In de vakliteratuur heet dat een *low trust community*. Groepen mensen die met elkaar moeten werken, maar heel weinig vertrouwen meer in elkaar hebben. En dat gaat vaak van kwaad tot erger. Eigenlijk zou je een soort *early warning system* moeten hebben om dit soort dingen snel aan te pakken. Ik ben er echt van overtuigd dat dat rendeert.

Sommige mensen zeggen dat het bij ons niet zo slecht is. Zij wijzen naar de cijfers uit de medewerkersmonitor. Bij ons komt het niet méér voor dan elders. Maar daar gaat het niet om. Het gaat erom wat de consequenties zijn van ongewenst gedrag. Het maakt zo verschrikkelijk veel verschil of je een *high trust community* bent of niet. Die zijn vaak veel productiever. Onderdelen van onze organisatie zijn *low trust* en dan gaat het echt fout. Dat woekert soms jaren voort. Er kwamen mensen bij ons met voorbeelden die jaren geleden zijn gebeurd en waar ze nog steeds mee zaten. Dat gaat sterk ten koste van je motivatie, je werkplezier en creativiteit.'

De commissie stelt dat de 'tone at the top' belangrijk is voor de mate waarin ongewenst gedrag de ruimte krijgt. Deugt die toon aan onze top niet?

'Zo moet je dat niet zien. We zeggen alleen maar dat dat buitengewoon belangrijk is. Wij hebben geen hotspots van ongewenst gedrag gelokaliseerd. Leidinggevend hebben wel een speciale verantwoordelijkheid om dit soort dingen te zien en daarbij moeten ze ook naar zichzelf kijken. In de aanbevelingen zeggen we dat de selectie van het middenkader mede plaats moet vinden op compe-

tenties die ondersteunend zijn aan de human resources manager.'

Maar wat doen we met het zittende kader? Allemaal op cursus?

'Dat is geen slecht idee. Het zou niet verkeerd zijn wanneer leidinggevend een keer per jaar een cursus volgen. Hoe voer ik een slecht-nieuwsgesprek, hoe hanteer ik conflicten, hoe begeleid en coach ik mensen? Noem maar op.'

Machtsverhoudingen spelen vaak een rol bij ongewenst gedrag. Jullie wijzen met name op de benarde positie van aio's. Wat is er mis?

'Vroeger had een hoogleraar een stuk of acht aio's. Nu zijn het er soms wel dertig tot veertig. De begeleiding wordt daardoor lager in de organisatie gelegd, bij medewerkers die daar niet altijd ervaring mee hebben. Soms zijn ze zelf ook maar net gepromoveerd. Die hebben daar niet altijd voldoende capaciteiten en tijd voor. Dat hele proces gaat nogal eens niet goed. Er is geen regelmatig contact, er is onvoldoende voeling met de dilemma's waar een aio mee zit. Ze worden te veel afgerekend en te weinig gestimuleerd. Aio's lopen vaak een beetje verloren rond en voelen weinig steun. Ze kunnen geen kant uit en hebben relatief weinig invloed. Dat werkt ongewenst gedrag in de hand. Bijvoorbeeld het toevoegen van auteurs bij artikelen. Jij hebt voor negentig procent het werk gedaan en dan wordt er iemand bij geplaatst zonder dat jij daarmee hebt ingestemd. Dat vind ik redelijk intimiderend.'

Dus minder aio's per prof?

'Dat zeg ik niet. De kwaliteit in de begeleiding van aio's moet beter. Een aio moet een heel scholingsplan maken voor zichzelf. Eigenlijk zou ook een begeleider een plan voor zichzelf moeten maken. Hoe ga ik met deze aio dit traject in, hoe monitor ik dat en hoe regel ik de samenwerking met de andere promotoren? Daar moet zorgvuldiger naar gekeken worden, letterlijk meer tijd aan worden besteed.'

IN GESPREK

Het onderzoek naar ongewenst gedrag is in de eerste helft van dit jaar uitgevoerd in opdracht van de WUR-Council (de medezeggenschap) en de raad van bestuur. Het onderzoek moest ophelderen waar en onder welke omstandigheden ongewenst gedrag voorkomt. Vorige week werd het eindrapport 'In Gesprek' gepresenteerd in Impulse. Het stuk wordt op dit moment in diverse gremia binnen de organisatie besproken. Een werkgroep is bezig de aanbevelingen te vertalen naar maatregelen. Wie goede ideeën heeft, kan ze daar kwijt. De raad van bestuur en de concernraad besluiten eind november over concrete acties.

‘Elke leidinggevende moet een verandermanager zijn. Want niets blijft hetzelfde, altijd moet het anders’

Een veel voorkomend probleem dat jullie signaleren is dat mensen niet meer passen in de organisatie van de toekomst. Wat wordt daarmee bedoeld?

‘Het gaat dan om mensen die nu goed functioneren, maar niet meer passen in het plaatje voor de toekomst. Die krijgen dat vaak abrupt en slecht voorbereid te horen. Daar zit in de eerste plaats de verwarring in van het goed functioneren, maar tegelijkertijd niet functioneel meer zijn voor de organisatie. Dat zijn twee heel verschillende dingen. Er wordt dan geprobeerd een dossier op te bouwen, vaak op heel oneigenlijke manier. Mensen zien dat als een truc. Persoonlijk vind ik dat veel eerder en eerlijker met mensen gepraat moet worden over hoe ze zichzelf zien in de organisatie over vijf of tien jaar. Heel vaak zal het zijn dat mensen met de competenties die ze nu hebben niet in die toekomst passen. Over de consequentie daarvan moet duidelijk gesproken worden.’

Is afscheid moeten nemen van mensen afen toe niet onvermijdelijk?

‘Mensen snappen heel goed dat er soms personeel uit moet. Maar de manier waarop, daar hebben ze grote moeite mee. Die abrupte, vaak botte, oneigenlijke en heimgelijke manier. Dat komt hier ook voor. En als ze er dan helemaal niet meer uitkomen, moet een crisismanager ‘schoon schip maken’ of ‘de bezem erdoor halen’. Dat is een brevet van onvermogen. Het is slecht dat een organisatie het zover laat komen. Het komt erop aan dat je een leidinggevende hebt die zaken in een vroeg stadium aankaart. Eigenlijk moet verandermanagement een onderdeel zijn van het palet van elke leidinggevende. Elke leidinggevende moet een verandermanager zijn. Want niets blijft hetzelfde, altijd moet het anders.’

Maar jullie leggen de bal ook nadrukkelijk bij de medewerker, die passief is en lijdt aan ‘aangeleerde hulpeloosheid’. Wat wordt daarmee bedoeld?

Met ‘aangeleerd’ bedoelen we dat hen nooit is geleerd om initiatief te nemen. Er zijn mensen die jaar in jaar uit opdrachten kregen en die uitvoerden. Te weinig zijn ze gestimuleerd om zelf opdrachten binnen te halen. Wij hadden bij communicatiewetenschap al begin jaren tachtig een marketingplan om geld binnen te halen. Voor een onderzoeker is het een heel belangrijk deel van zijn vak. Hoe kan hij zichzelf het best kan verkopen? Hoe ziet zijn uithangbord eruit? *Personal branding* dus. Dat afwachende dat kan niet meer.’

De commissie beveelt aan om de kernwaarden van Wageningen UR concreet te maken. Wat levert dat op?

‘Ongewenst gedrag is maar één kant van de medaille. Je moet ook naar gewenst gedrag kijken. Ik denk dat het helemaal niet verkeerd is om één keer per jaar in je eigen groep te praten over hoe je omgaat met dingen die wij met zijn allen belangrijk vinden.’

Je uit durven spreken, kan alleen maar als je omgeving veilig voelt. Hoe krijg je dat voor elkaar?

‘De leidinggevende moet dit soort zaken ter sprake brengen. Als je dit in regels vertaalt: directeuren van kennisenheden moeten met afdelingshoofden, teamleiders en hoogleraren een keer per jaar praten over hoe zij

omgaan met ongewenst gedrag, hoe ze dat bespreken en wat de uitkomsten daarvan zijn. Dat moet gecheckt worden. Deze mensen moeten daar in hun eigen groep werk van maken. In R&O-gesprekken moet gecheckt worden of mensen ongewenst gedrag ervaren en daders moeten daar op aangesproken worden. En dat moet consequent gebeuren.’

Vaak gaat het om conflicten met de leidinggevende. Wat dan?

‘Dan ga je naar degene boven hem of haar. Leidinggevers zijn evengoed aanspreekbaar op hun gedrag als medewerkers. Leidinggevers moeten niet alleen doelen stellen en controleren, maar ook vertrouwen schenken en inspireren. Ongewenst gedrag moet gevolgen hebben, repercussies. Zo’n systeem van checks is er op dit moment niet. Dat moet veel transparanter. R&O-gesprekken zijn nu vaak administratieve verplichtingen. In die gesprekken moet ongewenst gedrag aan de orde worden gesteld.’

De aanbevelingen die de commissie doet zijn nog weinig concreet.

‘Dat klopt. Het is meer een aanzet. We hopen dat er een soort bewustvorming op gang komt, dat mensen hier mee aan de slag gaan, dat er een aantal mechanismen worden ingebouwd. Want de gevallen zijn soms ontiegelijk schrijnend. Er zijn mensen die ongewenst gedrag als incident zien. Maar zo zie ik het niet. Het gebeurt elke dag en overal. En het ergste is dat er niks gebeurt. Dat je elkaar dwars gaat zitten, dat je medestanders gaat zoeken, coterietjes gaat vormen. Dan ben je ver weg. Dat beïnvloedt zó de samenwerking en het heeft buitengewoon veel invloed op de productiviteit.’

Heeft u met dit rapport de onderste steen boven gekregen?

‘Dit is geen onderzoek dat inzicht geeft in de breedte van het verschijnsel ongewenst gedrag binnen Wageningen UR. Zo’n onderzoek vergt een heel andere benadering, kost veel meer geld en veel meer tijd. Wij hebben gesprekken gevoerd die een inzicht geven in waar het in de organisatie verkeerd kan gaan.’

Had een echt onderzoek dan iets anders boven tafel gebracht?

‘Nee, dat geloof ik niet. Wij hebben gekeken naar welke condities verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor het optreden van ongewenst gedrag. Daar was onze benadering heel erg geschikt voor. Niet voor het hoe vaak en waar het speelt. We hebben zestig meldingen gehad. Maar als mensen zich niet melden wil dat niet zeggen dat er niks aan de hand is. Mensen die zich melden hebben de hoop en het vertrouwen dat er met hun verhaal iets gebeurt. Mensen die alle vertrouwen verloren hebben, komen ook niet naar een commissie.’

De meest schrijnende gevallen, heeft u dus niet eens aan tafel gehad?

‘Dat kan. We weten het niet. Ik ben daar buitengewoon onzeker over.’

HOMMEL BESCHERMT PIEPERS

Het is zo'n beetje de droom van elke wetenschapper. Je bent druk bezig met je onderzoek en dan valt je plotseling iets op. Iets in de marge van je eigenlijke studie. Bijvangst, zou je kunnen zeggen. Serendipiteit. Je zoekt iets en je vindt iets anders. Iets dat veel belangrijker is. Zoiets overkwam ecooloog Albert Corporaal van Alterra.

Corporaal is gefascineerd door Kievitsbloemen. Hij doet er al jaren onderzoek naar. Waarom wordt de ene kievitsbloem wel bestoven door hommels en de andere niet? Corporaal ontdekte waar die kieskeurigheid op is gebaseerd: uv-licht. Hommels zien in het ultraviolet precies waar ze moeten zijn voor de beste nectar. Maar er viel hem nog iets op. Bestoven kievitsbloemen zijn fitter dan de rest. Ze worden minder snel ziek van de bodemschimmel *Pythium*. Hoe kan dat, vroeg hij zich af.

En toen kwam de hommel in beeld. Corporaal zette een serie proeven op waaruit onomstotelijk bleek dat het de hommel is die op de een of andere manier voor bescherming zorgt. Een vondst. Maar hij ging verder. Want waarom zou het kunstje alleen bij de kievitsbloem werken? 'Is er een organisme dat qua systeem ook zoiets heeft met hommels? Mijn gedachten gingen uit naar een plant met een overeenkomstig bol- of knolsysteem, waarbij bovendien een verwante schimmel in het spel is.'

FYTOFTORA

Samen met collega-bioloog Anton Stortelder kwam hij uit bij de aardappel en zijn grootste plaaggeest: fytoftora, de beruchte aardappelziekte. 'Aardappels zijn wereldwijd het meest

bespoten voedselgewas dat we hebben. De helft van al het fungicidegebruik wordt ingezet tegen fytoftora. Stel je eens voor dat hommels aardappels kunnen beschermen.' Dat leidde tot een eerste proef met een zak fertiele poot-bildstars.

Let op het woordje fertiel in de vorige zin. De aardappel moet namelijk vruchtbaar zijn, anders werkt de truc natuurlijk niet. Daar zit meteen de reden waarom de aardappel die wij op ons bordje leggen niets aan de hommel heeft. Wij eten rassen die onvruchtbaar zijn, die geen bloemen dragen. Bloemen gaan ten koste van de aardappel. Aan bloemen moet de plant geen energie besteden. Stortelder zette twee met bijengaas afgesloten kooien neer van vijf bij vijf meter, met elk honderd planten. Eentje met hommels en eentje zonder. Als controle deed een derde niet-afgesloten veldje dienst, blootgesteld aan de natuurlijke (insecten)omgeving. De resultaten waren overduidelijk. Corporaal: 'Bovengronds was het verschil honderd procent. Ondergronds waren in de hommelmooi maar twee planten aangetast door fytoftora, tegenover het tienvoudige in de andere kooi. In de kooi zonder hommels had trouwens 90 procent van de planten last van kniptorren. Die boren gaatjes in de aardappels, waardoor ze onverkoopbaar zijn.'

NIEUW RAS

Hoe doet die hommel dat? De onderzoekers denken dat het een hormonale kwestie is. 'Kievitsbloemen die worden bevrucht leven een maand langer dan de anderen. Die maand is nodig voor de besvorming. Als de hommel de bloem bestuift, verandert er iets in de chemie van de bloem. Er komt een signaalstof vrij die zegt: blijf in leven, we hebben nog een maand te

gaan.' Dat signaal zorgt er kennelijk ook voor dat de defensie van de plant tegen ziektes op orde blijft. Hoe het ook werkt, het werkt. En hoogstwaarschijnlijk niet alleen bij kievitsbloemen en aardappelplanten. Corporaal schat dat er een veertigtal voedingsgewassen op onze aardbol zijn waar deze relatie tussen plant en bestuiver zo werkt.

De bescherming door hommels werkt alleen maar bij vruchtbare gewassen. Voor natuurlijke

In de hommelmooi waren maar twee planten aangetast door fytoftora, tegenover het tienvoudige in de andere kooi

bescherming moeten we dus heel andere rassen gaan ontwikkelen. Oftewel: weg met de onvruchtbare pieper. Corporaal: 'Ik denk het wel. We zullen op zoek moeten naar rassen die aantrekkelijk zijn voor hommels én een hoge opbrengst geven. En dat moet niet zo moeilijk zijn. Er zijn wereldwijd geloof ik wel 2000 verschillende soorten aardappels geweest. We hebben er honderd jaar over gedaan om de huidige aardappel te ontwikkelen. Dan moeten we met de huidige technieken in tien jaar toch wel zo'n aardappel kunnen vinden.'

Daarbij snijdt het mes natuurlijk aan twee kanten. Zo'n pieper met natuurlijke bescherming is goed voor het voedselprobleem. Dure chemische bescherming is immers niet meer nodig. Maar het is ook goed voor het landschap. Bestuivers als de hommel en de bij doen het immers goed in kleinschalige bloemrijke landschappen met wallen, singels, bermen en slootkanten. **© Roelof Kleis**

GROEIBRILJANTJES

Wees gerust, de eerstejaars van tegenwoordig zien er nog niet zó jong uit. Afgelopen woensdag 2 oktober kwamen meer dan honderdzestig kinderen uit de hoogste basisschoolklassen alvast een dagje duurzaamheid 'studeren' aan de kinderuniversiteit. Ecoloog Louise Vet legde daar uit wat mensen kunnen leren van de natuur. Zie bijvoorbeeld de zon als energiebron en hergebruik je afval. Deze recycling werd meteen in de praktijk gebracht, want onder leiding van milieutechnoloog Huub Rijnaarts bouwden de kinderen hun eigen waterzuivering. De dag wordt afgesloten met het zingen van het waterlied met op gitaar, jawel, de professor zelf: 'Wij gaan duurzaam leven / zet uit die kraan.' RR, foto Guy Ackermans

Dankjewel!

Na honderden pagina's van taai wetenschappelijk proza laat het dankwoord iets zien van het lijden en de heroïek die vrijwel altijd achter een proefschrift schuilt. 'Jullie betekenen alles voor me.'

tekst: Rob Ramaker / illustratie: Kito

Moeder komt er bijna altijd wel in voor, net als de professor en de begeleider uiteraard. De favoriete medepromovendi ontbreken ook zelden en soms worden God, geldschietster of huisdier genoemd. Hoe dan ook, het dankwoord van een proefschrift, soms summier, soms pagina's lang, biedt een interessant antropologisch inkijkje in het boeiende leven van een jonge wetenschapper. *Resource* hield de oogst van de afgelopen maanden tegen het licht: wie zijn steun en toeverlaat van de promovendi?

PHD-CLANS

'We begonnen als aio op dezelfde dag. Ik had me geen betere kamergenoot kunnen wensen.' Dankwoorden staan vol met passages met deze strekking, gericht aan medepromovendi. Niet zo vreemd want promovendi vormen samen vaak een hechte gemeenschap, of 'stam'. Ze hebben hun eigen 'inside' taal en lachen om dezelfde curieuze grappen. Dat zie je terug in het dankwoord. Zo spreken dierwetenschappers hun waardering uit voor de 'piggy connection' en het 'spit lab'. Anderen herinneren zich de grappige en vreemde situaties rondom 'kamer 00.51' of op 'gang 1': 'Ik werd vaak gek aangekeken als ik weer oren gingen halen, of poep,' schrijft een dierwetenschapper.

De PhD-stam blijkt belangrijk voor morele steun. Promoveren is soms afzien en vrijwel iedereen is zichzelf tegengekomen de afgelopen jaren. 'Nobody said it was easy', citeert een promovenda het passende Coldplay-nummer *The Scientist*. In de mindere tijden zijn collega's er voor elkaar. Bijvoorbeeld als een paper wordt afgewezen, of experimenten en statistiek niet meewerken. Een voedingswetenschapper vat de verbondenheid mooi samen: 'Zonder jullie was alles misschien wel sneller af geweest, maar dat is eigenlijk een groot compliment voor jullie.'

DE PROFESSOR

Wie natuurlijk zelden ontbreekt in het dankwoord zijn de professor en de dagelijkse begeleider van de promovendus. Die worden vooral bedankt voor hun tijd, geduld en natuurlijk de opgedane kennis. 'De vele discussies, soms

tot 's avonds laat over de telefoon heb ik erg gewaardeerd,' zegt een plantkundige. Een aardwetenschapper is blij dat hij überhaupt een kans kreeg 'ondanks dat ik een heel matige BSc-student was.' Sommige begeleiders zijn zelfs een cruciale steun voor PhD'ers om niet het bijltje erbij neer te gooien. Een toxicoloog beschrijft bijvoorbeeld dat hij op latere leeftijd besloot te promoveren naast zijn reguliere baan. Een flinke onderschatting, zo bleek, en de dubbele baan slokte zijn avonduren en weekenden op. Nu het na zeven jaar promotie goed is gekomen, is hij zijn promotor dan ook uiterst dankbaar voor het 'vertrouwen en de bemoedigende woorden.' Sommige promovendi en begeleiders zijn vrienden van elkaar geworden. Een plantenwetenschapster omschrijft haar begeleider als 'klaagmuur, pipetteerrobot en squashmaatje ineen'.

Het dankwoord geeft vaak ook een boeiend inkijkje in het hectische leven van de promovendus. Zo bedankt een promovendus een begeleider waar hij regelmatig mocht mee-eten, 'tijdens stressvolle deadlines'.

GOD

Ook in proefschriften van buitenlandse promovendi ontbreekt het dankwoord zelden, maar de accenten liggen anders. Er is bijvoorbeeld meer aandacht voor God en de geldschietster. Afrikaanse promovendi geven relatief vaak aan dat ze veel steun ondervonden aan de Christelijke gemeenschap in Wageningen '...[for] oiling the wheels of the soul so the body does not grind to a halt.' Het zijn ook vooral de buitenlandse studenten die oog hebben voor hun financiers. Zij bedanken de universiteit, ministeries of andere sponsors vaak expliciet. Kennelijk was het voor hen minder vanzelfsprekend dat ze een promotie konden doen.

OUD ZEER

Een dankwoord kun je perfect gebruiken om pijnlijke discussies en twistpunten af te ronden. Dat kan met een grapje, zo schrijft een dierwetenschapster: 'Someone had to be your most expensive PhD-student, why not me?' Of met excuses. Enkele PhD's verontschuldigen zich over hun eigenwijsheid of de felheid waarmee ze discussies invlogen: 'Ik weet dat je in het begin wat moeite had met mijn

recht-door-zee-karakter, maar ik denk dat we uiteindelijk toch een goed team zijn geworden.' Ook de professoren kunnen veeleisend zijn. 'Wat heb je me uitgedaagd,' verzucht een gezondheidswetenschapper. Een voedings-PhD bedankt zijn dagelijkse begeleider 'voor de steun als [professor x] weer eens onmogelijk dingen wilde zien gebeuren. Jij kon je nog herinneren hoe het leven was als een aio.'

FAMILIE

Een ereplek aan het einde is meestal weggelegd voor familie en lief. Die snappen doorgaans niet veel van de bestudeerde materie, maar hun bijdrage in de vorm van levenslange mentale of materiële steun blijft zelden ongenoemd. Zo zijn veel wetenschappers hun ouders dankbaar voor de steun op school en alle aanmoediging om te gaan studeren. Soms zijn ze ook gewoon blij dat ze in hun jeugdige jaren lekker hun gang mochten gaan: 'Ik kreeg alle ruimte om [mijn belangstelling voor het waterleven] uit te bouwen met aquaria, netten en hengels. De klierderzooi die dat met mijn experimenteerdrang regelmatig opleverde, leidde wel eens tot gemopper maar nooit tot een verbod.' Ook is er vaak dank voor de financiële steun, vooral bui-

tenlandse ouders steunden hun kinderen met eigen spaargeld.

Soms werkt familie ook echt actief mee aan het promotiewerk. Een aardwetenschapper bedankt zijn ouders dat ze met een caravan vakantie kwamen vieren in Galicië waar hij bezig was met veldwerk. Dit verdreef zijn eenzaamheid en zorgde dat hij minder lang illegaal hoefde te kamperen in zijn bus. Ook zijn vriendin bedankt hij voor het uithakken van duizenden kiezels. Naast neurobiologe is ze daarmee ook 'volleerd kwartsietexpert.'

OPLUCHTING

En zo zijn dankwoorden een feest van grote woorden en zichtbare emotie. Na honderden bladzijden van zorgvuldig afgemeten taalgebruik voelt het voor schrijver en lezer bijna als een bevrijding. Eindelijk even het protocol opzij leggen om recht te doen aan de helden uit je dagelijks leven: 'Deze pagina's gaan over jullie, want zonder jullie was dit boek er nooit gekomen.' ®

Mijn dank gaat uit naar Milou van der Horst en Linda van der Nat. Zonder jullie had ik dit niet kunnen schrijven.

'Ze kunnen niet lezen en ze snappen er niets van wanneer het tegen ze wordt gezegd, maar een van de grootste bronnen van vreugde (en ook verdriet) tijdens mijn PhD waren mijn fretten Jasmin en Julliet en mijn kat Isabel'

'Marleen, jou wil ik bedanken voor de gezellige uitstapjes naar bedrijven als ik weer eens bloed van paarden nodig had. Sorry dat ik je nog steeds die pannenkoeken niet heb bezorgd!'

'Ik bedank alle deelnemers die hebben meegedaan aan deze studie. Deze deelnemers hebben vrijwillig, zonder (al te veel) zeuren, op nuchtere maag 95 gram vet gedronken of wekenlang chocolade moeten eten (die ze vaak niet eens lekker vonden)'

Publiceren voor

Doen of niet doen?

HOE SCHRIJF IK EEN TOPARTIKEL?

Voor alle onderzoekers die willen weten hoe ze een topartikel kunnen schrijven, jong en oud, is er op 17 oktober een mini-symposium in de WUR-bibliotheek. Onder andere rector magnificus Kropff en entomoloog Marcel Dicke vertellen hier over de geheime kneepjes van het vak. Er zijn al ruim 600 inschrijvingen, dus haast je voor de laatste plaatsen. Zit het al vol, dan kun je op de website van Resource een lijst met tien tips nalezen (resource.wageningenur.nl)

De hegemonie van wetenschappelijke tijdschriften als *Science* en *Nature* is definitief gebroken door de opkomst van open access. Maar is het voor jonge wetenschappers wel slim om te kiezen voor die optie? Resource vroeg het aan de specialisten. Open access: doen of niet doen?

tekst: Rob Ramaker / illustraties: iStock

JA Als wetenschapper wil je vooral dat zoveel mogelijk mensen je artikelen lezen én citeren. Je zichtbaarheid bepaalt of je nieuwe beurzen en banen bemachtigt. Daarbij is publiceren in een open access-tijdschrift (OA) beslist een goed idee. Letterlijk iedereen kan je werk dan gratis lezen. Veel studies bevestigen dat je dan vaker wordt geciteerd, zegt Wouter Gerritsma, informatiespecialist bij de WUR-bibliotheek.

Hij merkt dat Wageningers de 'open' bladen inmiddels goed weten te vinden. Vooral de opkomst van *PLoS ONE* is opvallend. Voor Wageningse onderzoekers is dit inmiddels het meest gebruikte tijdschrift, op het *Dairy Journal* na misschien. Het blad ligt wel eens onder vuur over de enorme omvang – jaarlijks 24.000 artikelen en groeiend – maar de kwaliteit en impact zijn volgens Gerritsma voldoende: 'Je kunt er gerust iets heen sturen.'

De korte doorlooptijd van een artikel maakt open access bladen extra aantrekkelijk voor jonge wetenschappers, vindt Gerritsma. Wetenschappelijke tijdschriften zijn doorgaans berucht om hun traagheid en het duurt soms jaren voor iets verschijnt. Vooral vroeg in je carrière is dat vervelend. 'Het is natuurlijk niet indrukwekkend als je een publicatielijst hebt die vol staat met artikelen die *in press* zijn,' zegt Gerritsma.

Ook als je innovatief of vakoverstijgend onderzoek doet is het slim naar open tijdschriften te kijken. Dat zegt

Michael Müller, hoogleraar voeding, metabolisme en genomics, en tevens redacteur bij het eerder genoemde *PLoS ONE*. Volgens hem controleren OA-tijdschriften vooral of een studie goed in elkaar zit, qua proefopzet en statistiek. Ze zijn minder gefixeerd op hoe nieuw iets is, of het precies in een vakgebied past en of er een ronkende conclusies uitrolt. Dat is een aanpak die goed past bij de wetenschap die Müller zelf bedrijft. Hij kijkt veelal niet naar één gen of eiwit, maar naar het grote plaatje. Zijn studies bevatten dan ook veel data en hebben geen zwart-

witte boodschap. 'Bij een klassiek tijdschrift is er altijd wel één reviewer die het niet ziet zitten,' zegt

Müller. 'Of er is veel te weinig ruimte.'

Ten slotte is idealisme vaak een argument om 'open' te publiceren. Fanatieke voorvechters vinden dat kennis openbaar hoort te zijn, in elk geval de met belastinggeld vergaarde kennis. Wageningse onderzoekers noemen daarnaast het recht op kennis van minder kapitaalkrachtige onderzo-

kers uit ontwikkelingslanden. Ook de Nederlandse wetenschapsfinancier NWO beweegt zich richting het idee dat je artikelen gratis moet kunnen lezen. Sinds enkele jaren heeft zij een fonds beschikbaar van 2,5 miljoen euro dat de kosten vergoed van OA-publicatie bij NWO-gefinancierd onderzoek.

iedereen

PLoS ONE vraagt 1350 dollar. Andere tijdschriften vragen bedragen die kunnen oplopen tot 3000 dollar. Op het gehele budget van een onderzoekproject is dat misschien wisselgeld, maar toch kan het een obstakel zijn

OPEN ACCES IN ALLE SMAKEN

De simpelste en meest bekende vorm van open acces is een tijdschrift dat gratis door iedereen gelezen kan worden. Dat staat bekend als de 'gouden' optie. Andere manieren om 'open' te publiceren zijn:

- Groene open access: Een onderzoeker mag een gepubliceerd artikel op de eigen site of in een *repository* van de universiteit plaatsen
- Vertraagde open access: Het tijdschrift maakt zijn archief na een bepaalde wachtperiode openbaar.
- Hybride open acces: Het tijdschrift zit in principe achter een betaalmuur, maar door een toeslag te betalen kunnen onderzoekers hun artikelen ook openbaar maken.

NEE Wanneer je het jonge onderzoekers zelf vraagt, willen ze vooral publiceren in een zo goed mogelijk tijdschrift. Daarbij staat de zogeheten *impact factor* centraal; het gemiddeld aantal keren dat artikelen in dat blad worden geciteerd. Publicaties in topbladen als *Nature* en *Science* staan nog weer extra goed op je cv. Verder zoeken onderzoekers naar bladen die gelezen worden door hun directe vakbroeders. Of zo'n tijdschrift openbaar toegankelijk is, vinden ze van ondergeschikt belang.

Logisch, vindt ook Michael Müller: 'Als je een duidelijk omschreven onderwerp hebt binnen je eigen discipline dan ga je naar het beste blad in je veld.' Zelf publiceert hij ook nog de helft van zijn werk in traditionele, betaalde tijdschriften.

Ook Wouter Gerritsmas waarschuwt dat jonge onderzoekers hun idealisme over 'open' publiceren niet ten koste moeten laten gaan van hun carrière: 'Als je bewust niet in toptijdschriften publiceert, wordt je daar natuurlijk op afgerekend. Gezien de heftige competitie om beurzen kan een keuze voor louter open access je kansen direct negatief beïnvloeden.'

Ook financieel is deze keuze voor open access niet altijd aantrekkelijk. Reguliere tijdschriften vragen geen geld voor een doorsnee publicatie. Zij verdienen aan de abonnementen die bibliotheken afsluiten. Een open tijd-

schrift daarentegen vraagt van de auteur een *fee* voor elke publicatie. Het eerder genoemde *PLoS ONE* vraagt 1350 dollar. Andere tijdschriften vragen bedragen die kunnen oplopen tot 3000 dollar. Op het gehele budget van een onderzoekproject is dat misschien wisselgeld, maar toch kan het een obstakel zijn. Zo is het vaak nog niet begroot en liggen de prioriteiten doorgaans elders: 'Je hebt een beperkt budget, zegt Canan Ziylan, promovendus bij Fresh food and chains. 'Geld dat ik zelf vooral besteed aan metingen. We hebben veel deelnemers en die krijgen hun reiskosten vergoed. Hoe meer zij krijgen, hoe beter hun motivatie. Dit heeft dus voorrang op een publicatie, aangezien publicatie niet per se geld hoeft te kosten.'

Een laatste valkuil is dat de kwaliteit van open tijdschriften moeilijk in te schatten is. De afgelopen jaren was er een hausse aan nieuwe bladen die nog niet in statistieken terug te vinden zijn. Daar komt bij dat een aantal van die nieuwe uitgevers ronduit malafide is. Gelokt door snelle dollars publiceren

deze zogenaamde roofdieruitgevers bijna alles wat hen wordt toegezonden. Hoe ernstig dit probleem is, bleek deze week uit een onderzoek van *Science*. Een journalist stuurde naar ruim 300 OA-bladen een artikel vol kapitale fouten; ruim de helft publiceerde dit artikel daadwerkelijk. Met een beetje oefening is het niet lastig de echte malafide tijdschriften te herkennen, maar in het onderzoek van *Science* gingen zelfs enkele tijdschriften van betrouwbare uitgevers in de fout. ③

AFSTUDEREN IN EEN TOGA?

De universiteit wil de toga introduceren tijdens de afstudeerceremonie. Het plan gaat alleen door als studenten het graag willen. Bij voldoende animo kan de eerste afstudeerder in november een toga aan. Maar is dat wel zo'n goed idee?

tekst: Nicolette Meerstadt / foto: iStock

Astrid van den Heuvel

**Beleidsmedewerker
internationalisering**

'Het verzoek om toga's te dragen bij het afstuderen komt vanuit de studentenraad. Ik onderzoek of daar een breed draagvlak voor bestaat onder studenten. Als dat zo is willen we toga's met een groene en blauwe bies en baretten ter beschikking stellen om op vrijwillige basis tijdens te dragen bij het afstuderen voor de master. De meningen zijn nog verdeeld. Ongeveer de helft van studenten is voorstander. Ik ben zelf ook voor omdat het bijdraagt aan het internationale karakter van de universiteit. We leiden studenten op voor een internationale carrière en de toga geeft nog meer glans aan de ceremonie.'

Pascal van Tilborg

Student Biotechnologie

'Ik vraag me af wat de meerwaarde van een toga is. Het is juist leuk dat je tijdens het afstuderen kunt zien dat de studenten uit verschillende landen komen. Waarom zou je het willen homogeniseren? Het afstuderen en de kleding die je aan doet is een uiting van wie je bent geworden. Ik heb ook traditionele Afrikaanse kleren gezien, dat vond ik mooi. Als het verplicht wordt ben ik pertinent tegen. Dat druist in tegen mijn aard.'

Sanne Raghoobar

Student Master Consumer Studies

'Toen ik afstudeerde aan de Hogeschool Arnhem-Nijmegen droegen we ook een toga. Dat kwam onverwacht, vlak voor de ceremonie kregen we hem opeens. Compleet met zo'n hoed en een witte roos, geen idee wat die symboliseerde trouwens. Maar ik vond het wel iets hebben. Na afloop gingen we samen op de foto en

iedereen gooide zijn baret in de lucht. Je voelt je wel bijzonder op dat moment. Ik zou het zeker leuk vinden om dat hier weer te hebben. Na de foto hebben we alles ingeleverd en op de borrel was iedereen in zijn mooie afstudeerkleren te zien.'

Anouk van Esch

**Eerstejaars Internationale
Ontwikkelingsstudies**

'Ik ben net begonnen met studeren, dus ik hou me er nog niet zo erg mee bezig. Het voegt volgens mij wel iets speciaals toe om je diploma te ontvangen in kleding die je niet elke dag aan hebt. Ik heb niet echt een beeld bij het afstuderen, maar zo'n toga doet me denken aan wat je op tv ziet. Het lijkt me wel leuk.'

Loes Masselink

**Student Internationaal Land- en
Waterbeheer**

'Ik vind het totaal niet nodig, net of je zo'n Amerikaanse film na wil doen. Nee, ik heb er totaal geen behoefte aan. Het is leuk voor de mensen die het willen, maar als de helft het wel doet en de andere helft niet dan is het ook een beetje raar. Het is alles of niks, en wat mij betreft dus niet.'

Suzanne de la Fonteyne

**Student Development and Rural
innovation**

'Mijn eerste ingeving is dat mensen in Nederland dit willen nadoen van de VS om cool te doen en om erbij te horen. Voor mij heeft het helemaal geen toegevoegde waarde. Het is traditioneel en ouderwets, dat past niet zo in Wageningen. De toga is een statussymbool waar ik eigenlijk tegen ben.'

Ik studeer niet om me te onderscheiden van niet-studenten. Het gaat me om de inhoud van het diploma en niet om het uiterlijk vertoon.

Iedereen moet echt zelf weten wat hij aandoet, maar als ze eenmaal beginnen aan die toga dan wordt het de trend, en dan gaat iedereen vanzelf meedoen. De universiteit heeft ook beperkt geld, stop dat dan in iets nuttigs. En als ze het dan toch doen, kies dan voor een Fairtrade variant om een statement te maken.'

Carole Kamenchu

Student Management & Economics uit Kenia

'Afstuderen is enorm belangrijk voor ons, vooral omdat we van zo ver zijn gekomen om het te bereiken. Voor mij als Keniaanse is het niet echt een afstuderen zonder toga. Bij ons klevan allerlei tradities aan die kleding. We hebben een soort sjerp om die aan de achterkant een zakje heeft. Als mensen ons feliciteren met een kus op de wang, stoppen ze daar wat geld in om ons leven mee te beginnen. Je moeder

krijgt de baret op, als symbool voor de energie die zij erin heeft gestoken. In Kenia sparen mensen geld om naar je afstuderen te komen. Een opleiding geeft prestige. Waarom wil je er dan gewoon uitzien als je er zo hard voor hebt gewerkt?'

Lorena Guardia

Student Plant Biotechnology uit Peru

'Wat mij betreft is de toga een belangrijk onderdeel van het afstuderen. Ik heb mijn bachelor gedaan op een landbouwuniversiteit in Peru. Alle drieduizend afstudeerders reogen dezelfde groene toga, met een eigen kleurelement per studie. Je foto wordt genomen en dan krijgt iedereen een voor een het diploma, dat duurt heel lang. Daarna is er nog een aparte ceremonie met je studie. Er wordt geproost met champagne en dan gooit iedereen zijn baret in de lucht. Het is onderdeel van een traditie, de eerste grote stap die je in je professionele leven neemt. Je wordt onderdeel van de academische gemeenschap, we worden een eenheid.'

VERENIGINGEN DOEN GOEDE ZAKEN

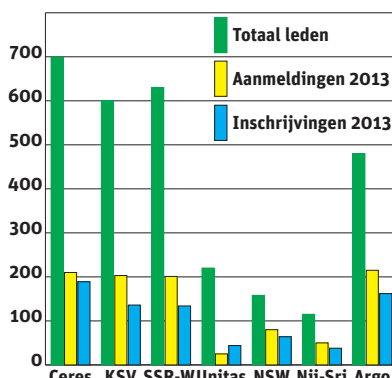
Ceres heeft dit jaar opnieuw de meeste leden binnengehaald. Maar juist een van de kleinste verenigingen maakte de opmerkelijkste groeispurt door. De Navigators moesten zelfs nieuwe leden weigeren.

De christelijke vereniging Navigators Wageningen (NSW) kreeg tijdens de introductiedagen maar liefst 80 aanmeldingen, ruim twee keer zoveel als in de voorgaande drie jaar. Door ruimtegebrek kan NSW echter niet alle aanmeldingen honoreren. Toen tijdens de AID bleek dat het aantal nieuwe leden zo hoog zou uitvallen, ging NSW actief op zoek naar kringleders en regelden ze een extra locatie voor bijeenkomsten. Helaas was het niet genoeg om alle nieuwelingen onder te brengen. Van

de tachtig studenten zijn er zestien uitgeloot. Zij kunnen dit jaar geen lid worden. 'Heel vervelend,' aldus abactis Ieke van der Wel. 'Het gaat echt tegen je gevoel in, want we gunnen iedereen het lidmaatschap.' Het bestuur gaat nu op zoek naar een eigen, grote borrellocatie. Ieke: 'Dit plan leeft al langer, maar het staat nog in de kinderschoenen.' In totaal heeft Navigators nu 158 leden.

GROTE DRIE ZIJN TEVREDEN

Van de drie grote verenigingen verzilverde Ceres de meeste aanmeldingen. Van de 210 vooraanmeldingen heeft Ceres 189 studenten geïnaugureerd. Daarmee heeft Ceres, net als vorig jaar, de kleinste uitval onder VIT-ers. KSV Franciscus schrijft 136 studenten bij, van de 203 aanmeldingen. SSR-W, waar

Voor kleine verenigingen groeien relatief sterk. Bij Unitas zijn er meer inschrijvingen na de na-VIT.

201 studenten zich inschreven, verwelkomt 134 nieuwe gezichten. Voor alledrie de grote verenigingen betekent dit een toename in het aantal nieuwe leden. Ceres-voorzitter Koen Weenink noemt

het 'zeer positief'. Kim Duintjer, voorzitter van SSR-W: 'We zijn heel tevreden met dit aantal.' Ook KSV is blij, temeer om dat nieuwe leden erg actief zijn: 'We zien veel nieuwe gezichten bij onze kroegavonden,' aldus preses Marco Vogelzang. Volgens hem komt de groei overeen met de groei van studentenaantallen: 'Ieder jaar hopen we dat ongeveer 10 procent zich bij ons inschrijft en tot onze vreugde is dat dit jaar weer gebeurt.' Opvallend is dat de kleinere verenigingen relatief sterk groeien. Naast NSW groeide ook Nji-Sri flink. De landbouwersvereniging had vijftig aanmeldingen, 60 procent meer dan vorig jaar. Uiteindelijk schreven 38 eerstejaars zich in. Het definitieve resultaat van Argo is nog niet bekend, maar naar verwachting zijn er 162 nieuwe roeiers, uit 215 aanmeldingen. **JB**

Genieten van 'foute' aardappelen

Honderden hongerige studenten aten zondag 29 september afgekeurd voedsel. De lunch werd verstrekt om studenten meer bewust te maken van voedselverspilling.

De belofte van een gratis lunch trok zeker vijfhonderd studenten naar Orion. Studenten die het project organiseerden hadden bij boeren en supermarkten uit de omgeving voedsel verzameld dat uitstekend eetbaar is, maar ongeschikt om te verkopen. Bijvoorbeeld omdat de vorm niet voldoet aan de verwachtingen van de consument. Met al die ingrediënten, waaronder aardappelen, pompoenen, broccoli en spitskool, ontwierp kookstudente Eveline 'Cooks' Delnoo een serie smakelijke gerechten. Het doel was om studenten bewust te maken van het vele voedsel dat onterecht in de vuilnisbak belandt, vertelt masterstudent Timo Eckhardt, een van de organisatoren.

Dat sluit aan bij het gedachten-

Studenten in de rij voor afgekeurd voedsel.

goed van de Britse voedselvisionair Tristram Stuart die twee dagen later een lezing zou houden in Wageningen. Volgens Stuart kan het wereldvoedselprobleem een heel eind worden opgelost als er minder eten wordt verspild. Docente

Ljiljana Rodic-Wiersma en vier studenten kwamen daarom met het idee voor de gratis lunch, bedoeld om te laten zien dat de theorie van Stuart in de praktijk ook echt kan werken.

Eckhardt denkt niet dat de gas-

ten alleen afkwamen op het woord 'gratis'. 'Veel studenten voelen zich aangesproken door de ideeën van Stuart. Dat bleek ook tijdens de lezing twee dagen later toen de zaal met 250 plaatsen helemaal volliep. Er moesten zelfs mensen op de trappen zitten. Maar uiteindelijk kun je alleen maar hopen dat mensen werkelijk geïnteresseerd zijn en hun gedrag aanpassen.'

Ook op hoger niveau heeft de actie wat losgemaakt. De groep heeft inmiddels gepraat met verschillende betrokkenen over hoe de catering op de campus duurzamer kan. Timo: 'Cormet is al serieus met het onderwerp bezig. Studenten zouden bijvoorbeeld al een dag eerder kunnen aangeven of ze een maaltijd willen, zodat Cormet gerichter kan inkopen. Je kunt dan misschien niet meer op het laatste moment besluiten om op de campus te eten, maar aan het eind van de dag wordt er wel minder weggegooid.' **LvdN**

‘HELAAS IS HET MOOI WEER’

FOTO: SVEN MENSCHER

Nog niet in Sotsji, maar wel in Wageningen: grondboren als teamsport.

Stoere mannen en vrouwen jassen zonder pardon een soort reuzenkurketrekker de bodem in tijdens een evenement dat gerust een van Wagenings mooiste en authentiekste studententradities genoemd kan worden: het kampioenschap grondboren.

Dat zie je niet zo vaak, een organisator van een buitenevenement die zich beklaagt over het fraaie zonnetje dat het terrein en de deelnemers in een feeëriek avondlicht laat baden. Commissielid Naud Kuilder heeft er in elk geval niks mee. ‘Geef ons maar regen’, zegt hij beslist. ‘Dat klinkt misschien gek, maar regen maakt de grond zwaar en daarmee het boren moeilijker. Het is pas leuk als het een modderpoel wordt.’

Of de deelnemers aan de vijf-

tiende editie van het nationaal kampioenschap grondboren het met Naud eens zijn is niet duidelijk. Zeker is wel dat het er heftig aan toe gaat bij de wedstrijden. Het doel van een grondboorwedstrijd is zo snel mogelijk met je team tot 1,20 m diep te boren, precies de lengte van een grondboor.

Geestelijk vader van het evenement, Gert Peek, doet ook dit jaar weer mee met een docententeam van zijn leerstoelgroep SGL. ‘Toen we in de jaren 70 op excursie gingen naar Gaasterland, zetten we een kratje bier op diegene die het diepst kon boren. Het record kwam uit op 12 meter en dat is een hele prestatie met die zware klei daar’. Uiteindelijk is hieruit het jaarlijkse evenement voortgekomen.

Wie denkt dat het om een Wa-

genings onderonsje gaat heeft het mis. Ook vanuit Deventer, Rotterdam en Delft zijn teams afgereisd naar grondboorhoofdstad Wageningen. Die teams blijken wel met wisselende intenties te komen. Student Elektrotechniek Ralph van Schelven uit Delft is er eerlijk over. ‘Het hoofddoel is natuurlijk bier drinken, grondboren is slechts het middel’.

VROUWELIJKE PRECISIE

De invloed van alcohol wordt gedurende de avond steeds meer zichtbaar. Er wordt luid gebruld en gebrald terwijl een deelnemer voor de grap de aggregaat saboteert die het terrein van licht moet voorzien. De wedstrijd wordt tijdelijk stilgelegd tot dat iemand de stroomvoorziening weer aan de praat krijgt.

Dan wordt Gert Peek in een bloedstollende kwartfinale verslagen door een team met de toepasselijke naam ‘Tot de grond’. Met een hardgrondig ‘Kloten!’, laat een van de verliezers zijn teleurstelling blijken. Het geheim van de winnaars? ‘Een kwestie van sterke mannen, snel uithalen en vrouwelijke precisie bij het leeghalen van de boor’, legt Steven Menkveld uit.

Ondanks die doordachte strategie sneuvelt Tot de Grond tegen de uiteindelijke winnaars, een team van Wageningse masterstudenten die allemaal aan de HAS in Den Bosch hebben gestudeerd. Of ze volgende jaar de titel gaan verdedigen valt nog te bezien. ‘Dan wel met een bedrijventeam want volgend jaar zijn we hopelijk allemaal afgestudeerd’ **RO KO**

ANAGRAM

De viering van W750 heeft veel leuke initiatieven (zie website) opgeleverd. Neem deze: maak een passend anagram van 'De stad Wageningen viert feest'. De teller staat al op meer dan 800 inzendingen. Deze staat er nog niet bij: En de dief was 't eerst in 't gevang. Er zijn plannen om er een leuk boekje van te maken. Probeer het ook eens. Maar pas op: het is verslavend.

NAAKTLOPERS

Studenten van een Hongaarse universiteit moeten hun garderobe vernieuwen. De rector stelde onlangs een strenge kledingcode voor studenten vast: minirokken, slippers, zware make-up, ongepaste modeaccessoires, onverzorgde nagels en dito haar zijn voortaan taboe. Vrouwen dienen blouses en lange rokken te dragen, mannen moeten donkere pakken aan. De studenten reageerden met een ludiek protest op deze 19e-eeuwse oekaze: ze gingen naakt naar college.

DOM?

Volgens het CBS is liefst 28 procent van de Nederlanders hoog opgeleid. En de groei zit er nog steeds in. Onder jongeren (25-35 jaar) ligt het percentage nog hoger: 44 procent bij de vrouwen, 37 procent bij de mannen. Dat is verontrustend. Wat moet Nederland met al die slimme vrouwen? Wil het laatste domme blondje het licht uit doen?

WIJZE VROUW

In Groningen heeft een vrouw van 92 haar bachelor wijsbegeerte gehaald. Na zes jaar ploeteren is het haar gelukt. De dame in kwestie, Eddy van Drooge, wil niet in de media verschijnen. Nergens voor nodig, vindt ze. Ze is toch gewoon student? Eddy vindt de studie pittig. 'Het gaat natuurlijk niet zo snel meer als vroeger, het duurt langer voordat ik de stof helemaal heb opgenomen.'

Voorkomen dat ouders ongevraagd langskomen

De eerste 'ouderdag' van Wageningen University was een groot succes. Zo'n vierhonderd ouders dompelden zich een dag of een heel weekend onder in de wereld van hun studerende kind.

Geïnteresseerd kijken ze naar boven, richting de loopbruggen en galerijen van het Forum waar nog veel meer ouders lopen net als zij. De gemiddelde leeftijd van de Forumbezoeker ligt vandaag aanzienlijk hoger dan normaal. 'Je wil toch weten hoe de wereld van je kind eruit ziet, zegt de moeder van student Ellen. De ouders van Christiaan hebben aardig wat opgestoken op deze dag. Vader was onder de indruk van de campus. Moeder vond vooral alle weetjes over Wageningen UR heel interessant: 'Ik wist niet dat hier zo veel onderzoek gedaan werd. Ook was het echt een eyeopener dat er zoveel studenten naar het buitenland gaan.'

Wat vinden de studenten er zelf

Ouders in de collegebanken: 'Leuk om een kijkje te nemen in de wereld van je kind.'

van dat hun ouders komen 'rondsnoeffen' in hun wereld? Meriam en Mattie zijn voor het hele weekend vanuit Limburg naar hun zoon Stan gekomen: 'We hebben het hem wel eerst gevraagd, maar hij vond het prima. We komen vooral uit interesse: waar loopt onze zoon de hele week rond? Want we hebben het er wel moeilijk mee hoor. Soms komt hij twee weken niet thuis, dan zit je toch vol vragen.' Stan vindt het positief dat de ou-

ders via de studenten zijn uitgenodigd voor de ouderdag. 'Zo voorkom je dat je dat ouders ongevraagd langskomen.'

Ouders Renske en Arjan zijn met zijn tweeën gekomen, hun zoon had geen interesse. 'Hij had belangrijkere dingen te doen.' De presentatie vonden ze erg nuttig. 'De belangrijkste boodschap was: Houd voldoende afstand, het komt wel goed. Dat was wel geruststellend.' **RA**

VEERTIGERS GAAN LOS Studentenvereniging 't Noaberschap vierde afgelopen week haar achtste lustrum. De vereniging voor Twentenaren en Achterhoekers bestaat dit jaar veertig jaar en dat moest op gepaste wijze gevierd worden, met onder meer Highland Games en een familiedag. Woensdag werden de lustrumactiviteiten afgesloten

met een 'Spierbal'. 'Het thema van het Lustrum was 'KrAChTtoer', legt voorzitter Kamilla Neplenbroek uit. 'Deze naam is voortgekomen uit het feit dat het 't achtste lustrum was en uit een hit van Normaal.' Op dit feest daarom geen smokings en lange galajurken, maar lekker haken, kratje tillen en blikken gooien. **LvdN, foto GA**

AFLEVERING 17 - MORTIERSTRAAT 14B <<

Bianca

Derk

Elise

Vera

Willem-Jan

Wat voorafging: Voor eeuwige student Willem-Jan wil het allemaal niet zo lukken. Noch met zijn studie, noch in de liefde. Bij de sportieve Derk lijkt juist alles voor de wind te gaan.

Jeuk

Kriebel, kriebel. Argh! Wat een irritant gedoe. Willem-Jan kraste, nog half in slaap, woest met zijn nagels over zijn bovenbeen. Het hield maar niet op en nu ging het ook nog bloeden. Woest draaide hij zich nog eens om en probeerde verder te slapen. Na een half uur trok hij het niet meer en stond op. Het was zes uur 's ochtends en hij stond voor de spiegel. Een rij rode bultjes liep van zijn rechterlies richting knie. Gék werd hij van de jeuk, hij wist niks beters dan maar onder de douche te springen. Het frisse water verlichtte de kriebel even en hij kon zijn gedachten de vrije loop laten. Het leuke blondje van twee nachten ervoor liep zijn hoofd binnen. Ze glimlachte weer naar hem, hij gaf haar een biertje. Zij achterop de fiets, naar haar kamertje op Hoevestein. Wat volgde was een wat ongemakkelijke maar interessante nacht in haar eenpersoonsbed. Willem-Jan's blik dwaalde af en bleef steken op zijn bultjes. Het zal toch niet? Wat een slet! Snel sprong hij uit de douche en droogde zich af. Meteen begon het weer te jeuken. Uit wanhoop smeerde hij zonnebrand op de bultjes, de enige crème die hij had. Het prikte, maar het zou vast helpen. Hij deed zijn laptop aan en googelde 'schaamluis'. 'Doordat veel mensen hun schaamhaar scheren komt schaamluis steeds minder voor', las hij op het scherm. 'Nou, niet overal ter wereld', dacht hij schamper. Snel las hij verder. 'Symptomen zijn aanhoudende jeuk, wondjes door krabben en beestjes op de haren rondom de geslachtsdelen en in het ondergoed.'

ILLUSTRATIES: MEREL DE GRAAF

Na een half uur zelfonderzoek had Willem-Jan niks gevonden. Geen beestjes. Hij onderzocht zijn bed en de boxershort die hij de afgelopen dagen had gedragen. Geen beestjes. De jeuk was ondertussen weer in volle hevigheid losgebarsten. De enige remedie die hij kon bedenken was een ijsklontje. Of deppen met azijn. In zijn ochtendjas sloop hij naar de keuken.

Derk zat op de bank de veters van zijn hardloopschoenen te strikken toen Willem-Jan binnen liep. Willem-Jan doorzocht de kastjes en vond een fles azijn. In de vriezer vond hij alleen frikadellen en voor de zekerheid stak hij er eentje in zijn zak. Onwillekeurig krabde hij ondertussen aan zijn lies. Derk keek hem aan en trok een wenkbrauw op. 'Spijt van die chick van laatst? De gevolgen van ondoordachte acties kunnen pijnlijk zijn', zei hij met een overdreven belerend toontje. Willem-Jan verschoot van kleur. 'Man, waar heb je het over?', antwoordde hij iets te hard. Terwijl hij terugstormde naar zijn kamer riep Derk hem na: 'Bedwantsen op Hoevestein.'

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

Praten over de coming out bij SHOUT

Clio Plowman leefde haar eerste jaren in Wageningen in een bubbel. Bijna niemand wist dat ze homoseksueel was. Totdat ze via SHOUT in contact kwam met andere jongeren die worstelden met hun geaardheid. 'Ik merkte dat ik niet alleen was, dat was zo'n opluchting.'

Eind oktober begint SHOUT, de Wageningse belangenvereniging voor homo's, lesbiennes, biseksue-

len en transgenders, weer met een introgroep; een serie bijeenkomsten voor mensen die worstelen met hun geaardheid of die gelijkgestemden willen ontmoeten.

Volgens Clio Plowman, actief SHOUT-lid, vormen de bijeenkomsten een veilige plek voor mensen om te praten over wat ze meemaken. 'Sommige mensen zijn nog niet uit de kast en hebben zich opgesloten in een wereld waarin ze zich niet lekker voelen. Anderen

zijn al wel "uit" maar weten niet hoe ze daarmee om moeten gaan. Samen praten ze over de coming out, verliefdheid, relaties en vooroordelen.' Lachend: 'Het is een soort voorlichting over homoseksualiteit, maar dan niet voor een klas vol hetero's maar voor een klas vol homo's.'

De 21-jarige studente Moleculaire levenswetenschappen heeft veel gehad aan haar eigen introgroep vorig jaar. 'Ik durfde nooit in

de buurt te komen van de Wilde Wereld (het pand van SHOUT aan de Burgtstraat, red.), stel je voor dat mensen me zouden associëren met SHOUT. Ik leefde in een bubbel; ik was tegen bijna niemand uit. Bij de introgroep merkte ik dat ik niet alleen was. Dat was zo'n opluchting. Nu weet bijna iedereen dat ik uit ben en ben ik zelfs actief bij SHOUT.' Meer informatie: <http://www.shoutwageningen.nl/activiteiten/Outnow>. **LvdN**

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

LUSTRUMSLOTFEEST 'TOTAAL ONTSPOORD!'

Annie's Kroeg, donderdag 10 oktober van 22.00 tot 04.00 uur

Na een week vol activiteiten sluit Annie's Kroeg haar 25 jarig bestaan af met een lustrumslotfeest. Bewoners van Asserpark hebben het dus

extra makkelijk deze donderdag, want die kunnen na een ontspoorde avond gewoon met de lift naar huis. Maar ook als je niet op Asserpark woont is dit een feestje waar je bij moet zijn. Het is namelijk het laatste feestje voor de zelfstudie- en tentamenweek. Nog één keer ontsporen voordat je twee weken opgesloten op je kamer de studiebol zit uit te hangen. Dus trek je gekste outfit aan en klim in de danspaal.

HOT SALSA AND LATIN NIGHT

International Club, vrijdag 18 oktober van 23.45 tot 05.00 uur

Een typische IC avond, met salsa en latin muziek. DJ Mark and DJ Waeil draaien salsa, bachata, merengue, reggaeton, soca, en kaseko. Na een week studeren alle spanning er nog even

vanaf dansen voordat op maandag de eerste tentamens beginnen.

HALLOWEEN MET TANTE LIEN

PopUpClub, donderdag 31 oktober van 16.00 tot 04.00 uur

PopUpClub heeft een vol programma, maar dit is één van de feesten die er nog extra uit springen. De club wordt omgetoverd tot een griezelige locatie waar je misschien niet eens naar binnen durft! 's Middags beginnen ze al met een wedstrijd pompoenen snijden. 's Avonds barst het feest los kun je er insecten eten! Trek je engste outfit aan en zorg dat je erbij bent. **B**

Deze rubriek wordt verzorgd door het WageningenUp-team

>> HET ECHTE WERK

'DE TIJD LEEK ER STIL TE STAAN'

Wie? Annemiek Leuvenink, Applied Communication Science

Wat? Afstudeeronderzoek bij ATN (Associação Transumância e Natureza)

Waar? Portugal

'De Vereniging voor Transhumanisme en Natuur (ATN) is de enige Portugese ngo met een eigen natuurgebied, het Faia Brava reservaat. Dit reservaat is een pilot-gebied van Rewilding Europe – een initiatief dat in 2020 een miljoen hectare natuur binnen Europa verwilderd wil hebben. ATN is daarbij geïnspireerd door successen in natuurtoerisme in Afrika, waar de lokale bevolking via het toerisme ook profiteert van natuurbescherming. Maar in deze afgelegen regio leven de bewoners nog voornamelijk van landbouw en ziet niet iedereen het nut in van natuurbehoud. Ze vragen zich af waarom ATN de grond niet gewoon gebruikt om gewassen te verbouwen, zoals vroeger. Mijn doel was om met workshops de betrokkenheid te vergroten van de lokale bevolking, door samen ideeën te ontwikkelen over de toekomst van het reservaat. Met twee andere stagiaires woonde ik in een huisje op tien minuten loopafstand van ons kantoor. Je moet je een omgeving voorstellen waar de tijd stil leek te staan. Op straat zag je oude mannetjes die met hun ezel op weg waren om hun land te bewerken. Internet hadden we niet in ons huis en het openbaar vervoer beperkte zich tot twee bussen per dag. Alleen doordeweeks. In de eerste week was ik bang dat ik me zou gaan vervelen, maar dat viel

reuze mee. Ik wandelde veel in de prachtige omgeving en met mijn huisgenoten ging ik sporten, eten, wandelen en tripjes te maken. Portugal kent een cultuur van gastvrijheid. Eén keer ging ik met een Portugese huisgenoot een weekend mee naar zijn ouders. Hele warme mensen waren dat, je kreeg gelijk een knuffel. Na afloop kregen we van alles mee uit hun groentetuin. Het leven is wat spontaner. Wanneer iemand na het werk voorstelt om wat te drinken, gaat iedereen mee, want je hebt niets gepland. Bij terugkomst in Nederland stelde een vriendin voor om een paar dagen later te gaan eten. Toen dacht ik: joh, dat zien we dan wel. Ik was echt gewend geraakt aan het Portugese leven met de dag.' **B JB**

Boko Haram-leider Abubakar Shekau die in augustus zou zijn omgekomen bij een vuurgevecht.

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in... Nigeria

In het nieuws: De Nigeriaanse terreurbeweging Boko Haram ('Westers onderwijs is zondig') heeft vorige week zondag tenminste veertig studenten doodgeschoten op een universiteitscampus in Nigeria. Terwijl de studenten lagen te slapen werd het vuur op hen geopend in de slaapzalen van het College van Landbouw in de noordoostelijke provincie Yobe.

Okenna Obi-Njoku, net afgestudeerd in MSc Biosystems engineering, uit Nigeria, geeft commentaar.

'Het is helaas niet de eerste keer dat zoiets gebeurt. In het verleden zijn er nog grotere bloedbaden aangericht. In het begin greep me dat nog erg aan. Maar sindsdien zijn er zo vaak aanslagen gepleegd en steeds slaagt de overheid er niet in om nieuwe bloedbaden te voorkomen. Het had al lang opgehouden moeten zijn. Zo is het deprimerende gevoel langzaam veranderd in teleurstelling en frustratie. Nigeria is een groot land. Er wonen ongeveer 170 miljoen mensen, verspreid over 250 stammen, met grote onderlinge verschillen. Ik kom zelf uit het zuiden, Boko Haram is alleen actief in een gebied in het noorden. Ik heb een jaar vrijwilligerswerk gedaan in het noorden, en de mensen daar horen bij de aardigste mensen ter wereld. Wat Boko Haram doet valt met geen enkele ideologie die in Nigeria aangehangen wordt goed te praten. Soms vraag ik me af hoe ze tot dergelijk kwaad in staat zijn.

De hele situatie is een gevolg van jaren slecht leiderschap. Er worden al lange tijd aanslagen gepleegd de drie noordelijke provincies waar Boko Haram actief is. Maar president Jonathan heeft daar pas in mei de noodtoestand afgeroepen. Veel later dan iedereen verwachtte. Bovendien worden de wortels van het probleem niet aangepakt: armoede en slecht onderwijs.

Hoewel de maatregelen van president Jonathan te laat zijn genomen, voorkomen ze wel dat Boko Haram zich verder verspreidt. De organisatie is niet erg populair. Jonge mensen verenigen zich en komen tegen ze in opstand. Het gaat tijd kosten, maar uiteindelijk komen we deze situatie te boven. Nigeria als een geheel is sterker dan elke kleine regio van het land afzonderlijk. Dat is de manier van denken die me op de been houdt – ik heb hoop.' **JB**

mededelingen

Mededelingen van en voor studenten en medewerkers. Lever maximaal 75 woorden aan op donderdag voor verschijning (voor de international edition óók in het Engels) via resource@wur.nl, met als onderwerp 'Mededeling'.

Workshop International relations
Cultural awareness: A better understanding for each other's culture is a start for a better cooperation. Learn more about your and other cultures by placing the concept 'culture' in another perspective. Trainer: Kevin Groen, nudger and story teller. 31 October 19.00-22.00 in Impulse

INFO: WWW.KLV.NL/EVENTS

Introgroep Out now!

Twijfel je wel eens of je homo, lesbisch of bi bent? SHOUT is een jongerenvereniging voor homo- en biseksuele jongeren uit Wageningen en omgeving die introductiegroepen organiseert voor jongeren die met hun coming out bezig zijn. Wil je andere jongeren (m/v) ontmoeten die hetzelfde meemaken, film kijken en een keertje uitgaan? Meld je dan aan voor de Introgroep: introgroep@shoutwageningen.nl.

INFO: WWW.SHOUTWAGENINGEN.NL/ACTIVITEITEN/OUTNOW.

Youth Food Movement

De YFM Academie zoekt jonge mensen tussen de 18 en 35 jaar die zijn begaan met de toekomst van ons voedsel. Ben jij werkzaam binnen de voedselsector of nog student en wil je je aanmelden voor de vierde editie van de YFM Academie? Dan ontvangen wij graag van jou een aanmelding die zal bestaan uit je CV (max 1 A4), motivatiebrief (max 1 A4) en een aanmeldingsopdracht. Alles moet vóór maandag 11 november 9.00 uur binnen zijn op academie@youthfoodmovement.nl of op kantoor.

INFO: YOUTHFOODMOVEMENT.NL

Abstracts gevraagd voor Etmaal van de Communicatiewetenschap

Abstracts kunnen ingediend worden voor het Etmaal van de Communicatiewetenschap op 3 en 4 februari 2014 in Wageningen. Laat-

ste dag voor indiening is 14 oktober. Indienen via de website van Easy Chair: www.easychair.org/conferences/?conf=etmaal2014. In voorgaande jaren aangemaakte gebruikersgegevens kunt u ook dit jaar gebruiken om in te loggen.

INFO: [HTTP://ETMAAL2014.NEFGA.EU](http://ETMAAL2014.NEFGA.EU)

Inschrijven Batavierenrace open

Vanaf 15 november kunnen deelnemers voor de 42e Batavierenrace zich inschrijven. Op 10 mei 2014 zal voor de 42e keer het startschot klinken van 's werelds grootste estafetteloop, de Batavierenrace, die al bestaat sinds 1973. Ieder jaar rennen bijna 8.500 sportieve studenten vanaf het Universitair Sportcentrum in Nijmegen via Duitsland, de Achterhoek en het centrum van Enschede naar de campus van de Universiteit Twente in Enschede. De totale lengte van het parcours bedraagt 175 kilometer, een afstand die door de snelste ploegen in minder dan elf uur wordt afgelegd. De Batavierenrace telt 25 etappes die door teams van 25 studenten wordt afgelegd. Het unieke aan de race is dat deze wordt georganiseerd voor en door studenten. Na afloop van de race vindt op de campus van de Universiteit Twente het grootste studentenfeest van de Benelux plaats waar ruim 14.000 bezoekers op afkomen.

WWW.BATAVIENRACE.NL

SSN op zoek naar commissieleden

Stichting Studentensport Nederland maakt zich al jaren hard voor de rechten van de sportende student. Ook in 2013-2014 zal SSN met al haar partners de studentensport in Nederland vertegenwoordigen. Om dit te optimaliseren zal SSN twee nieuwe commissies gaan oprichten, een belangencommissie en een evenementencommissie. Met deze oprichting wordt er meer contact gezocht met de achterban en proberen wij onze ideale mas-saler de wereld in te sturen. Op 1 november vinden de sollicitatiegesprekken plaats. Tot die tijd kunnen geïnteresseerden hun CV met motivatiebrief aanleveren bij Robert van der Valk (Secretaris SSN), secretaris@studentensport.nl.

INFO: WWW.STUDENTENSPOORT.NL

agenda

Donderdag 10 oktober, 20.00u
DUURZAAMHEIDSCAFÉ

Het Platform Duurzaam Wageningen en Transition Town Vallei organiseren een maandelijks Duurzaamheidscafé in Café Nieuwpoort (voorheen Poorthuys, Beuningsstraat 1) met borrel na. Het Duurzaamheidscafé van deze avond gaat over de opkomst van de deeleconomie door Henry Mentink, oprichter Mywheels. Toegang vrij, consumpties voor eigen rekening.

INFO: WWW.DUURZAAMWAGENINGEN.NL

Zaterdag 12 oktober 14.00-24.00u
TWEDE LUSTRUM OLAH

OLAH (Organizacion Latinoamericana Holandesa) viert haar tienjarig bestaan met een feest in Wijkcentrum De Nude met om 16.00 uur een debat over integratie: taal, werk en samenleven, een maaltijd begeleid door live muziek uit de Andes van de groep Jacha'a Markasa, een workshop dans en vanaf 20.00 uur een concert door Miguel Osorio & La Parranda uit Colombia met cumbias, vallenatos en salsa. Ter afsluiting disco met veel salsa. Toegangspreis voor het hele programma 15 euro. Beperkt aantal toegangsplaatsen.

INFO: WWW.OLAH.NL OF INFO@OLAH.NL

Zondag 13 oktober, 15.30u
SEAN CARNEY BIJ BLUESCLUB

Concert bij de Bluesclub XXL in café XL door Sean Carney uit Columbus, Ohio en Jonn "Del Toro" Richardson uit Houston, Texas. Ze reizen met hun "Drivin' Me Wild" tour door Europa en geven een eenmalig concert in Nederland.

WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=3NJPDZWIBK4

Zondag 13 oktober, 16.30u
JAZZ JAMSESSIE

Doe mee met de maandelijks jazz jamsessies in Café de Zaaier. Elke tweede zondag van de maand spelen en improviseren vanaf half vijf een grote groep muzikanten jazz standards, maar ook funk, bossa, enz.

INFO: LAURENS.GANZVELD@WUR.NL

Dinsdag 15 oktober 20.00u
'TEGEN BETER WETEN IN'

Dick Hollander presenteert in de

bblthk zijn boek 'Tegen beter weten in'. Dit boek is de handelseditie van zijn gelijknamig proefschrift. Het geeft voor een breed publiek inzicht in de geschiedenis en de huidige stand van zaken van de biologische landbouw en voeding in Nederland. In het nawoord geeft hij een prikkelende visie op de toekomst van de biologische landbouw en voeding. "Tegen beter weten in" laat zich lezen als een originele en alternatieve landbouwgeschiedenis van Nederland. Toegang gratis.

INFO: WWW.BBLTHK.NL

Donderdag 17 oktober 20.30u
SIMON TANDER QUARTET

Concert in Impulse in de serie Jazz in Wageningen door het Simon Tander Quartet met vocalist Simin Tander, pianist Jeroen van Vliet, drummer Etienne Nillesen en basist Cord Heineking.

INFO: WWW.JAZZINWAGENINGEN.NL

Woensdag 23 oktober 20.00u
LEZING ORANJE NASSAU'S OORD

Tijdens de Maand van de Geschiedenis is er in de bblthk een lezing over de geschiedenis van het landgoed Oranje Nassau's Oord. Specialist en oud-archivaris Kees Gast verzorgt deze lezing namens Museum De Casteelde Poort.

INFO: WWW.CASTEELSEPOORT.NL EN WWW.BBLTHK.NL

Zaterdag 26 oktober 13.00-15.30u
LOCAL ARTISTS JOG GREY MATTER IN BOTANIC GARDEN

Artists collective Waterlanders will perform their show PIEP (BEEP) on their home turf, at Arboretum Belmonte. You can attend one of the five half hour shows between 13.00 and 15.30. BEEP is a disarming feast for the senses. Through humour and alienation, the Waterlanders allow us to change our perceptions. Just for a little while, they slow down time to allow us to catch out our own brains. A musical and spatial journey into silence, in which artistic installation and performance are combined. Suitable for an international audience. It is advisable to make reservations.

WWW.WATERLANDERS/RESERVEREN

jazzinwageningen.nl

thu 17/10/13

Simin Tander Quartet

simin tander vocals |
jeroen van vliet piano, electronics |
etienne nillesen drums |
cord heineking double bass

Impulse, Wageningen Campus | thu 17 oct 20.30h | € 15,- (students € 10,-)

Tickets at the door and at www.jazzinwageningen.nl

Abonnement?

Wil je Resource blijven ontvangen als je bent afgestudeerd, gepensioneerd of niet meer binnen Wageningen UR werkt? Voor 58 euro krijg je jaarlijks 22 nummers thuisbezorgd. Zie resource.wur.nl/page/colofon.

Open Day Orion

Saturday 2 November 2013 – 10 am to 2 pm

Seize the opportunity for you and your family and friends to visit the new education building on Wageningen Campus

Dé gelegenheid om zelf of met je familie en vrienden een kijkje te nemen in het nieuwe onderwijsgebouw op Wageningen Campus

WAGENINGENUR
For quality of life

Crafting your career

Discover the many ways to excel in science...
and beyond

Wednesday October 30, 2013

13.00-17.00, Utrecht

An event for scientific researchers

debate – fun – tips & tricks – exchange – inspiration

www.cwts.nl/craftingyourcareer

Rathenau Instituut

MEDILEX

ONDERWIJS | organiseert kennis voor professionals

Postbus 289 | 3700 AG Zeist | Telefoon 030-6575157
info@medilexonderwijs.nl | www.medilexonderwijs.nl

Help: ik studeer!

Signalering en begeleiding van studenten
met psychische klachten

Wanneer: Dinsdag 10 december 2013

Programma en inschrijven:

www.medilexonderwijs.nl/
psychischeproblemen

See you soon!

Phd celebrations • Drinks • Buffet • or just to eat

www.cafecarre.nl
0317 422694

www.h41.nl
0317 421715

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATION: HENK VAN RUTENBEEK

Smoking unashamed

One thing that struck me when I first arrived in the Netherlands was the way people smoke openly without any feeling of discomfort or shame. I was even more surprised to find that even women do so without hesitation. This is certainly not the case in my country, Ghana. That is not to say that people in my country do not smoke. Of course they do, but they try to hide it as much as possible because smoking is perceived as irresponsible behaviour and it could even cost you your relationship or job.

Women who are caught smoking openly by either a close relative or friend could find their case landing on a pastor's desk for 'deliverance from evil'. Or they might be called to appear before an elder for psychological assessment. In short, to get caught smoking by your loved ones could cause great sadness or even outrage, distrust and lack of confidence.

Little wonder then that even on the political scene, politicians use each other's past records or current reputations as smokers to throw accusations and counteraccusations at each other about how irresponsible they are, and unfit to hold political office. So my Dutch friends, when next you visit Ghana bear in mind that smoking is not a personal decision there but a community decision. In contrast, the Netherlands seems to be the land of freedom where everybody minds their own business. **Zagania Felicity**, Ghanaian MSc student of International Development Studies of Wageningen University.

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn fifty euro and Dutch candy.

[NL]

ONBESCHAAMD ROKEN

Mensen in Nederland roken zonder schaamte in het openbaar. Zelfs vrouwen. In Ghana kan dat echt niet, daar doen ze het stiekem. Roken wordt daar gezien als onverantwoordelijk gedrag, en het kan je je werk of je relatie kosten. Vooral vrouwen. Zij kunnen zelfs bij de dominee geroepen worden. In Ghana is roken geen persoonlijke keuze, maar heeft het zijn weerslag op de gemeenschap.